

УДК 378:373.147

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВИ ДОШКІЛЬНИКІВ

*CONTENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL
TEACHERS FOR THE TEACHING OF ENGLISH LANGUAGE OF PRESCHOOL
CHILDREN*

Г. В. Жукова

Актуальність дослідження. Потреби сучасного суспільства у фахівцях, які володіють іноземними мовами, і в той же час незадоволеність результатами шкільного навчання вимагають пошуку шляхів оптимізації та перегляду умов, від яких залежить успішне оволодіння цим предметом. Ефективний початок навчання іноземним мовам вже в дошкільних навчальних закладах може бути передумовою вирішення цього завдання. Навчання дошкільників англійської мови доцільно проводити в грі із залученням емоційної сфери дитини.

Постановка проблеми. Чи дозволить удосконалення професійної підготовки вихователів розвинути мовні здібності дітей дошкільного віку та забезпечити більш міцне засвоєння англійської мови?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки майбутніх вихователів до навчання дошкільників англійської мови розглядалося у працях І. Бім, Н. Гальської, Г. Кітайгородської, С. Ніколаєвої, Ю. Пасова, В. Плахотника, В. Скалкина, Н. Склярєнко та ін. Проблема оновлення змісту професійної підготовки педагогів, зокрема професійно-педагогічної, досліджувалася О. Абдуліною, Н. Кузьміною, В. Паламарчуком та іншими.

Постановка завдання. Гуманітаризація є стратегічним орієнтиром розвитку освітньої

Urgency of the research. The needs of a modern society in specialists who speak foreign languages, and at the same time dissatisfaction with the results of school education require finding ways to optimize and revise the conditions on which successful mastery of this subject depends. An effective start of learning foreign languages in pre-school establishments can be a prerequisite for a solution to this problem. It is expedient to teach preschoolers of English in the game with the involvement of the emotional sphere of the child.

Target setting. Will improve the professional training of preschool teachers to develop language skills of preschool children and ensure a more solid learning of English?

Actual scientific researches and issues analysis. The question of the training of preschool teachers for the teaching of preschoolers of English was considered in the works of I. Bim, N. Galskova, G. Kityagorodskaya, S. Nikolaeva, J. Pasov, V. Plakhotnyk, V. Skalkina, N. Sklyarenko and others. The problem of updating the content of professional training of teachers, in particular professional and pedagogical, was studied of O. Abdullina, N. Kuzmina, V. Palamarchuk and others.

The research objective. Humanitarization is a strategic reference point for the development of

системи нашої держави і передбачає оновлення цілей, змісту, методів навчання у дошкільних навчальних закладах. Це обумовлює пріоритетність наукового пошуку в сфері оптимізації професійної освіти вихователів, вимагає перегляду їх традиційного статусу, приведення рівня професійної підготовки до вимог особистісно орієнтованого навчально-виховного процесу. Особливо гостро за цих умов постає проблема професійної підготовки вихователів до навчання дошкільників англійської мови у дошкільних навчальних закладах як ефективного засобу орієнтації на розвиток особистості.

Виклад основного матеріалу.

Навчання дітей дошкільного віку англійській мові є потенціалом розвитку творчої, конкурентоспроможної, високomorальної особистості. Завдання вихователя полягає в тому, щоб допомогти дитині зрозуміти свої внутрішні ціннісні орієнтації. Змістом підготовки вихователя-учителя англійської мови дітей дошкільного віку виступає система знань, умінь і навичок, потрібних для здійснення професійної діяльності. Джерелами змісту підготовки вихователя мають бути педагогічна теорія, нормативні документи про освіту, теорія і практика, дидактичні закономірності і методика навчання дошкільників англійської мови. Для освоєння дошкільнятами освітнього курсу англійської мови організуються рухова, ігрова. Комуні-кативна, пізнавально-дослідницька, художня, трудова і фізична активність.

Висновки. Відбір програмного матеріалу студентів, майбутніх вчителів англійської мови дітей дошкільного віку повинен здійснюватися з урахуванням відповідності професійним функціям педагога іноземної мови, єдності змістової та

the educational system of our state and involves updating the goals, content, and methods of teaching in pre-school educational institutions. This determines the priority of scientific research in the field of optimization of professional education of preschool teachers, requires revision of their traditional status, bringing the level of professional training to the requirements of personally oriented educational process. Especially acute under these conditions is the problem of the professional training of educators for the teaching of preschoolers of English in preschool educational institutions as an effective means of focusing on the development of the individual.

The statement of basic material.

Teaching preschool children in English is a potential development of a creative, competitive, highly moral personality. The task of the preschool teachers is helping the child understand their internal value orientations. The content of the training of the teacher of English for children of preschool age is the system of knowledge, ability and skills necessary for carrying out professional activities. The sources of the contents of teacher training should be pedagogical theory, normative documents on education, theory and practice, didactic patterns and methods of teaching preschoolers of English. For the development of preschoolers of the educational course of the English language the game, communicative, cognitive-research, artistic, labor and physical activity is organized.

Conclusions. The selection of the program material for students of the future English language teachers of preschool children should be carried out in accordance with the professional functions of the foreign language teacher, the unity of the content and

процесуальній сторін освіти, інтеграції змісту, організаційних форм і методів навчання, врахування здібностей та резервних можливостей суб'єктів навчання. Удосконалення підготовки майбутніх вихователів з правом навчання англійської мови є педагогічною проблемою, успішне розв'язання якої сприяє кращому оволодінню англійською мовою підростаючим поколінням.

Ключові слова: вихователь з правом проведення занять англійської мови, діти дошкільного віку, професійна підготовка, зміст навчання.

procedural aspects of education, the integration of content, organizational forms and methods of teaching, taking into account the abilities and reserve capacities of the subjects of study. Improving the training of future preschool teachers with the right to learn English is a pedagogical problem, the successful solution of which helps to better learn English in younger generations.

Keywords: preschool teacher with the right to conduct English classes, children of preschool age, professional training, content of education.

Актуальність теми дослідження. Глобалізаційні освітні процеси наголошують на посиленні інноваційності у сфері навчання нової генерації педагогів. Потрібно відступитися від функціоналів традиційної освіти, які спрямовують людину лише на підготовку до соціальних позицій. Наразі важливо вбезпечити гармонійний розвиток особистості у навчально-виховному процесі. Реалізація сучасної освітньої політики в Україні передбачає забезпечення розвитку та самореалізації особистості, задоволення її освітніх та духовно-культурних потреб. Одним із пріоритетних завдань у цьому контексті визначається підготовка педагогічних працівників до здійснення професійної діяльності на демократичних та гуманістичних засадах. У зв'язку з цим змінюються функції вихователя дошкільного навчального закладу, його діяльність повинна орієнтуватися на створення умов для розвитку та саморозвитку суб'єктів учіння відповідно до їх нахилів, здібностей, навчальних можливостей та інтересів. Такі зміни є об'єктивним фактором, який спрямовує вищі педагогічні навчальні заклади на підвищення рівня та якості підготовки майбутніх вихователів.

Постановка проблеми. Проблеми оптимізації професійної підготовки вихователів-учителів англійської мови у контексті оновлення державної політики в галузі освіти зумовлюються необхідністю подолання протиріч між зростаючою потребою в підвищенні рівня їх підготовки та недостатністю теоретичних досліджень з проблеми оптимізації змісту навчання з огляду на особливості педагогічної діяльності; високим рівнем набутих знань з проблеми застосування різних підходів у навчанні та традиційністю шляхів його реалізації на заняттях з іноземної мови; необхідністю розширення знаннєвого та діяльнісного компонентів змісту професійної підготовки вихователів-учителів англійської мови системою знань і вмінь, необхідних для реалізації навчання, та недостатністю практичних розробок і рекомендацій щодо діяльності вищих педагогічних навчальних закладів освіти у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До різних аспектів проблеми підготовки майбутніх вихователів до навчання англійської мови дошкільників зверталися вчені Ю. Вауліна, І. Зимня, В. Карташова, О. Коломінова, Р. Мартинова, З. Никитенко, Л. Позняк, Г. Рогова, Т. Сахарова, С. Соколовська, З. Футерман, Л. Штакіна та ін. Не обійшли увагою зазначену проблему науковці Ш. Амонашвілі, А. Гергель, О. Негневицька, Т. Полонська, Є. Протасова, С. Роман, А. Шахнарович, Т. Шкваріна, А. Палмер, Дж. Тінтон. Необхідність дослідження цього питання підтверджується результатами теоретико-експериментальних пошуків В. Андрієвської, Є. Аркіна, Л. Беккер, Н. Колієвої, З. Футерман, Т. Чистякова, Р. Рерського та інших.

Постановка завдання полягає в розбіжності між соціальним замовленням вихователів з правом проведення занять з іноземної мови дітям дошкільного віку та відсутністю цілісної наукової бази змісту підготовки кваліфікованих педагогів означеного напрямку. Рішення цієї проблеми має теоретичне і практичне значення для виконання завдань, поставлених законами України «Про освіту» і «Про загальну середню освіту», державними національними програмами «Освіта» («Україна XXI століття») і «Діти України», цільовою комплексною програмою «Вчитель» і Концептуальними засадами розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Дослідження освітньо-професійної підготовки, змісту та технології навчання вихователя-учителя англійської мови у закладі вищої освіти визначить його місце у системі ступеневої освіти.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі в зв'язку з геополітичними, економічними та соціокультурними змінами до людини стали пред'являтися більш жорсткі вимоги. Зросла потреба вільного спілкування на іноземній мові, а іноді навіть на декількох. Змінився спосіб і обсяг інформації, тому необхідно змінити і підходи до навчання. Вивчення іноземної мови не тільки прискорює процес формування іншомовної комунікативної компетенції, але і позитивно впливає на загальний розвиток дитини. Маючи високу пластичність функцій мозку і психіки, діти дошкільного віку мають великі потенційні можливості розвитку, реалізація яких залежить від виховання і навчання оточуючих дорослих [2].

У молодшому дошкільному віці вихователь має вчити її англійській мові в процесі гри, співу, танців та іншої діяльності, яка дуже подобається малюку. Англійську мову потрібно упроваджувати у життєдіяльність дитини, не вивчаючи окремі слова і фрази, а спілкуючись англійською, використовуючи наочність, жести, міміку, рухи. Навчання англійської мови в дошкільному віці сприяє інтелектуальному зростанню дітей, прискорює їх мовний розвиток, формує важливі елементи соціальної компетенції, полегшує ранню інтеграцію в полікультурному просторі сучасного світу, закріплює корисні вміння взаємодії з дорослими і однолітками, тренує універсальні пізнавальні дії і готує до шкільної освіти.

Для майбутніх вихователів у підготовці до ведення занять у

дошкільному навчальному закладі із англійської мови важливим є формування професійно-особистісної готовності, що завбачає наявність у педагога професійних особистісних якостей та схильності до діяльності. Майбутній вихователь має втілювати в собі здатність до рефлексії, бажання постійно удосконалюватись, розвивати діагностично-прогностичні вміння і аналітичні здібності. Для професії вихователя стрижневими рисами є любов до дітей, доброта, позитивізм, креативність, гуманність. Для проведення занять англійською мовою педагог має бути умотивованим, організованим, на високому рівні володіти комунікативно-лінгвістичними вміннями [4].

У освітньо-виховному процесі з навчання англійської мови враховуються потреби дитини у фізичній, ігровій активності, особистісному самовираженні, спілкуванні, самоствердженні, уваги до себе, заохочення і успіху. Створюються умови для міжособистісної взаємодії вихованців, формується готовність дітей до навчання в школі [5]. Принципами організації навчання з англійської мови в дошкільному навчальному закладі є орієнтація на мовленнєвий розвиток дитини, підтримка особистісних особливостей та здібностей дошкільників, врахування переваги ігрової діяльності над іншими та властивості дитячої психіки – домінування мимовільної уваги та пам'яті, використання поряд із англійською рідної мови [3, с. 23]

В дошкільному навчанні комунікативна діяльність дітей з використанням елементарних засобів англійської мови є не метою навчання, а засобом розвитку особистості дошкільника. При цьому обсяг засвоєваних дошкільниками знань іноземної мови регламентується лише частково і в значній мірі визначається учасниками відносин у сфері освіти дитини з урахуванням педагогічної доцільності. Навчання англійській мові в дошкільному віці направлено на формування особистості дошкільника, розвиток його індивідуальних здібностей, позитивної мотивації і початкових умінь вчитися. Діти можуть опанувати доступним лексичним запасом і набором мовних структур, здатні засвоїти прості числівники. Залежно від здібностей і досягнутого рівня мовного розвитку, вони можуть навчитися впізнавати і називати букви алфавіту. Деякі вихованці намагаються дізнаватися написане коротке слово з опорою на зображення, здатні засвоїти початкові навчальні вміння. Вони можуть користуватися елементами логічного мислення, їм доступні найпростіші форми самооцінки у виконанні цікавих завдань шляхом порівняння зі зразком. Діти дошкільного віку можуть опанувати елементами культури поведінки в навчальній ситуації, основами особистої гігієни, здорового і безпечного способу життя в освітньому курсі англійської мови.

У процесі педагогічної діяльності з проведення занять англійською мовою у дошкільному навчальному закладі вихователь повинен бути спрямований на сприяння розвитку мовних здібностей особистості дитини, мислення, пам'яті, уваги, сприйняття, мовної здогадки, ерудиції, дисципліни, мотивації, волі, активності, допитливості і артистизму дітей. Зміст підготовки майбутніх вихователів до навчання англійської мови дітей

дошкільного віку має включати методичну підготовку – оволодіння методичними знаннями та вміннями навчати з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей. Основою концепції підготовки студентів має бути інтегративна домінанта змісту, форм і методів викладання дисциплін на всіх етапах навчання. Мовний, мовленнєвий, соціокультурний навчальний матеріал повинен забезпечуватися в процесі комунікативної професійно спрямованої діяльності. Засоби сприймання відображуються під час урізноманітнення занять, постійного використання умовно-комунікативних вправ, рольових та рухливих ігор, моделювання професійно-соціальних ситуацій.

Курс англійської мови в дошкільному навчальному закладі має носити цілісний і інтегрований характер, об'єднуючи знання дитини про навколишній світ предметного, морального, естетичного, культурного характеру. Змістом навчання англійської мови стають теми, з якими дитина стикається кожного дня., тобто мовні знання інтегруються в доступний для дитини життєвий контекст. У процесі навчання дитина поступово переходить від зазначення іншомовного слова до сприйняття цілісних ситуацій і далі – до пізнавальної діяльності за допомогою іноземної мови, включаючи оцінку подій і ситуацій. У дошкільному навчальному курсі англійської мови здійснюється не тільки мовний, але й інтелектуальний, моральний, естетичний і світоглядний розвиток, розширюється загальний кругозір [1].

Розвиваючий освітній курс англійської мови для дошкільної освіти зможе забезпечити визначення цільових орієнтирів комунікативних умінь – називати на англійській мові доступну дітям кількість предметів і об'єктів і діяти з ними, супроводжуючи елементарними розмовами на англійській мові; вимовляти засвоєні англійські фрази у відповідних комунікативних ситуаціях; викладати послідовність подій серії сюжетних малюнків з використанням елементарних фраз в теперішньому часі; висловлювати своє ставлення до явищ навколишнього світу, подій і вчинків за допомогою елементарних структур; повідомляти інформацію про себе, свою родину, місті і країні, перевагах і вміннях в формі простих фраз. Цільовими орієнтирами вивчення англійської мови в дошкільному віці є прояв дитиною ініціативності і самостійності у її вивченні, позитивне ставлення до своїх успіхів та друзів, співпереживання з ними невдач, почуття власної гідності, активна взаємодія з однолітками і дорослими, участь в спільних іграх, розвинена дитяча уява в здійснюваних дитиною видах діяльності, здатність до фантазії і творчості.

Специфіка дошкільної освітньої програми курсу англійської мови полягає в тому, що цей документ розробляється як програма психолого-педагогічної підтримки, позитивної соціалізації з безумовною орієнтацією на успіх, індивідуалізацію розвитку кожної дитини дошкільного віку. Цим визначаються основні характеристики дошкільного курсу англійської мови, включаючи обсяг інформації, зміст навчання і виховання, організаційно-педагогічні умови освітнього процесу, а також плановані результати в формі цільових орієнтирів і об'єктів контролю.

Висновки. Умовами ефективної підготовки вихователя до навчання англійської мови є врахування комунікативного та лінгвістичного характеру здібностей студентів, мотивів вибору спеціальності, поетапно-концентроване вивчення програмного матеріалу, включення в заняття з мови змісту, форм і прийомів навчання дошкільників, постійне моделювання на заняттях видів педагогічної діяльності, наявність відповідної до технології підготовки студентів бази. Недоліком сучасного впровадження програм щодо вивчення англійської мови в дошкільному навчальному закладі є відсутність системного підходу до специфіки навчання англійської мови дошкільників. Якість підготовки вихователів з правом навчання англійської мови поліпшиться, якщо використовуватимуться спеціальні навчальні програми, що враховують ранню профілізацію та інтенсифікацію навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Бойко, О., 2009. 'Формування мовленнєвої активності дітей старшого дошкільного віку в процесі навчання англійської мови. Автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.08.', *Південноукраїнській держ. педагогічний ун-т ім. К. Д. Ушинського*, Одеса, 19 с.
2. Беленька, ГВ., Машовець, МА., ред., 2016 'Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років', *Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Бориса Грінченка*, К. : *Київський ун-т ім. Бориса Грінченка*, 304 с.
3. Кулікова, І., 2015. 'Англійська мова для дітей дошкільного віку. Програма та методичні рекомендації', Тернопіль: *Мандрівець*, 48 с.
4. Мордоус, І., 2011. 'Особистісно-професійний компонент фахової готовності майбутнього вчителя іноземної мови в ДНЗ', *Вісник Інституту розвитку дитини*, № 13. [online] (Останнє оновлення 05 Липня 2016) Доступно: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/85/14959-osobistisno-profesijnij-komponent-faxovoi-gotovnosti-majbutnogo-vchitelya-inozemnoi-movi-v-dnz.html>.
5. Петько, ЛВ., 2010. 'Англійська мова для вступників до магістратури зі спеціальності 8.010103 «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання. Виробничі технології. Основи виробництва»: навч. посіб. для бакалаврів, викладачів та студ. ВНЗ', *Нац. акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*, К. : *НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 120 с.

References:

1. Boyko, O., 2009. 'Formuvannya movlennyevoyi aktivnosti ditey starshoho doshkil'noho viku v protsesi navchannya anhliys'koyi movy. Avtoref. dys ... kand. ped. nauk: 13.00.08. (Formation of speech activity of children of the senior preschool age in the process of teaching English. Author's abstract. Dis ... Cand. ped Sciences: 13.00.08.)', *Pivdenoukrayins'kiy derzh. pedahohichnyy un-t im. K. D. Ushyns'koho*, Odesa, 19 s.
2. Byelyen'ka, HV., Mashovets', MA., red., 2016 'Dytyna: Osvitnya prohrama dlya ditey vid dvokh do semy rokiv (The Child: An Educational Program for Children

- from Two to Seven Years)', *Min. osv. i nauky Ukrainy, Kyiv, un-t im. Borysa Hrinchenka*, K. : *Kyiv's'kyi un-t im. Borysa Hrinchenka*, 304 s.
3. Kulikova, I., 2015. 'Anhliys'ka mova dlya ditey doshkil'noho viku. Prohrama ta metodychni rekomendatsiyi (English for preschool children. Program and methodical recommendations)', Ternopil': *Mandrivets'*, 48 s.
 4. Mordous, I., 2011. 'Osobystisno-profesiynny komponent fakhovoyi hotovnosti maybutn'oho vchytelya inozemnoyi movy v DNZ (Personality-professional component of professional readiness of the future teacher of a foreign language in the DNZ)', *Visnyk Instytutu rozvytku dytyny, № 13*. [online] (Ostannye onovlennya 05 Lypnya 2016) Dostupno: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/85/14959-osobistisno-profesijnij-komponent-faxovoyi-gotovnosti-majbutnogo-vchitelya-inozemnoyi-movi-v-dnz.html>.
 5. Pet'ko, LV., 2010. 'Anhliys'ka mova dlya vstupnykiv do mahistratury zi spetsial'nosti 8.010103 «Pedahohika i metodyka seredn'oyi osvity. Trudove navchannya. Vyrobnychi tekhnolohiyi. Osnovy vyrobnytstva»: navch. posib. dlya bakalavriv, vykladachiv ta stud. VNZ (The English language for admissions to the master's degree in specialty 8.010103' Pedagogy and the method of secondary education. Work training. Production technology. Basics of Production ": Teaching. manual for bachelors, teachers and students. Higher education)', *Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova*, K. : *NPU im. M. P. Drahomanova*, 120 s.